

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
ИЛИМ, ЖОГОРКУ БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИННОВАЦИЯЛАР МИНИСТРИЛГИ

Б.БЕЙШЕНАЛИЕВА АТЫНДАГЫ
КЫРГЫЗ УЛУТТУК МАДАНИЯТ ЖАНА ИСКУССТВО УНИВЕРСИТЕТИ

МАКУЛДАШЫЛДЫ
Окумуштуулар Кеңеши

Протокол № 1

22.09.2025.

Б.Бейшеналиева атындагы Кыргыз улуттук маданият жана
искусство университетинде билим алуучуларды учурдагы көзөмөлдөө
жана орто аралык аттестациялоо жөнүндө

ЖОБО

Бишкек-2025

1-бөлүм. Жалпы жоболор

1. Б.Бейшеналиева атындагы Кыргыз улуттук маданият жана искусство университетинин (мындан ары – КУМИУ) билим алуучуларды (студенттерди) учурдагы көзөмөлдөө жана орто аралык аттестациялоо жөнүндө жобосу (мындан ары - жобо) төмөнкү нормативдик документтердеги эрежелерди сактоо менен ишке ашырылат:

1. КРнын "Билим берүү жөнүндөгү" мыйзамы;
2. "Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын билим алуучуларын учурдагы көзөмөлдөө жана орто аралык аттестациялоо жөнүндө ЖОБО" (*Кыргыз Республикасынын Министрлөр Кабинетинин 2024-жылдын 27-сентябриндагы №590 токтомуна 3-тиркеме*);
3. Устав;
4. Жобо Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүү жаатындагы ченемдик укуктук актыларына ылайык иштелип чыккан жана билим алуучуларды учурдагы көзөмөлдөө, орто аралык аттестациялоо жана академиялык карыздарды жоюу тартибин аныктайт.
2. Билим алуучуларды учурдагы көзөмөлдөө жана орто аралык аттестациялоо (зачетторду, экзамендерди, модулдарды, текшерүү иштерин, тесттик тапшырмаларды, аткаруучулук чеберчилики, рефераттарды, баяндамаларды, оозеки сурамжылоорду кабыл алуу) - университеттин билим алуучуларынын окуу материалын мамлекеттик билим берүү стандарттарынын билим берүүсүнүн минимумуна жана бүтүрүүчүлөрдүн даярдыгынын деңгээлине карата талаптарына ылайык өздөштүрүүсүн көзөмөлдөө.
3. Билим алуучулардын жетишүүсүн учурдагы көзөмөлдөө (мындан ары - учурдагы көзөмөлдөө) - семестр ичиндеги оперативдүү көзөмөлдөө жана тийиштүү дисциплиналарды модулдар, оозеки суроо, тесттик тапшырмаларды, аткаруучулук чеберчилики, рефераттар, докладдар текшерүү иштери түрүндө үйрөнүү процессинде логикалык жактан бүткөрүлгөн бөлүмдөрү (модулдар жана главалар) боюнча билим алуучулардын билим деңгээлин жана окуу материалынын өздөштүрүүсүнүн даражасын баалоо.
4. Билим алуучулардын жетишүүсүн орто аралык аттестациялоо (мындан ары - орто аралык аттестация) - семестр аяктаганында (экзамендик сессия убагында) билим алуучулардын жеке окуу пландарында ушул семестрде окутулушу каралган дисциплиналар боюнча зачетторду жана экзамендерди кабыл алуу жолу менен милдеттүү көзөмөлдөө.
5. Учурдагы көзөмөлдөө жана орто аралык аттестациялоо формасы КУМИУ тарабынан аныкталат, билим алуучуларга семестрдин башталышына карата маалымдалат.

6. Экзамендер билимдин жана окутуунун сапатын орто аралык көзөмөлдөөнүн негизги формаларынын бири болуп саналат жана билим алуучунун семестр ичиндең ишин, теориялык билимдерди өздөштүрүү даражасын баалоо, ез алдынча иштөө көндүмдөрүн, алган билимдерин синтездөө жана аларды практикалык, кесиптик маселелерди чечүүдө колдонуу жөндөмүн текшерүү максатын көздөйт.

7. Дисциплина боюнча экзамен жок болгон учурда зачеттор билим алуучунун теориялык билимин баалоонун формасы болуп саналат, ошондой эле билим алуучунун жеке жөндөмүн (аткаруучулук), курсук долбоорлорду (иштерди), практикалык жана семинардык сабактарды жана окуу сабактарынын башка түрлөрүн аткаруусун текшерүү формасы катары кызмат кылат.

8. Билим алуучулардын жетишүүсүн баалоонун баллдык-рейтингдик системасы билим берүү уому тарабынан иштин ар бир түрү үчүн белгиленген баллдардын жардамы менен окутуунун натыйжаларын баалоону карайт.

9. Факультативдик дисциплиналар боюнча билим алуучулар өздөрүнүн каалоосуна ылайык экзамендерди жана зачетторду тапшырышат жана натыйжалар ведомостко, зачеттук китепчеге жана дипломдун тиркемесине киргизилет.

2-бөлүм. Орто аралык аттестациялоо тартиби

10. Учурдагы көзөмөлдөө жана орто аралык аттестациялоо университеттин ректору (окуу иштери боюнча проректор) тарабынан белгиленген тартиpte бекитилген КУМИУнун окуу жылына карата академиялык календарына ылайык жүргүзүлөт.

11. Айрым дисциплиналар боюнча учурдагы көзөмөлдөн толук өтпөгөн билим алуучулар бул дисциплиналар боюнча экзамен тапшырууга киргизилбейт, бирок башка дисциплиналар боюнча экзамен тапшырууга укуктуу.

12. Факультеттин декандары сырттан окуу формасында билим алуучуларга зачеттук-экзамендик сессияга чейин көзөмөлдүк тапшырмаларды тапшыруу жана курсук долбоорлорду (иштерди) жактоо мөөнөттөрүн жекече белгилөөгө укуктуу.

13. Факультеттин декандары тийиштүү кафедранын өтүнүч катын эске алуу менен жакшы окуган билим алуучуларга көзөмөлдүк тапшырмаларды, курсук долбоорлорду (иштерди) тапшыруунун жекече мөөнөттөрүн белгилеп, экзамендик сессиялар башталганга чейин айрым дисциплиналар боюнча экзамендерди жана зачетторду тапшырууга уруксат бере алат.

14. Экзаменге жана зачетторго келгенде билим алуучулардын зачеттук китепчеси болууга тийиш, аны экзаменаторго көрсөтүшөт (электрондук китепчени E-Bilim маалыматтык системасынан).

15. Экзамендер экзаменатордун асистенттеринин катышуусу менен лекциялык сабактарды өткөн экзаменаторлор (профессорлор, доценттер, улук окутуучулар) тарабынан кабыл алынат. Кафедранын чечими менен экзаменди еткерүүтө бул дисциплина боюнча топто сабактардын башка түрлөрүн (практикалык, семинардык, лабораториялык сабактар) өткөргөн окутуучулар катышат. (Экзамендер E-Bilim маалыматтык системасы аркылуу тесттик-суроолор түрүндө алынышы мүмкүн.)

16. Зачетторду ушул дисциплина боюнча топто практикалык, семинардык жана лабораториялык сабактарды өткөн окутуучулар кабыл алышат.

17. Курстук иштерди (долбоорлорду), жеке аткаруучулук иштерди жана жумуш ордунда окутуудан өткөндүгү жөнүндө отчетту жактоо алардын жетекчилеринин катышуусу менен кафедра дайындалган комиссия тарабынан жүргүзүлөт.

18. Экзамендердин, курсук иштерди (долбоорлорду) жактоонун, жумуш ордунда окутуудан өткөндүгү жөнүндө отчеттордун жыйынтыктары академиялык кредиттерди колдонуу менен окуу процессин уюштурууну жөнгө салуучу ченемдик укуктук актыларга ылайык университет өз алдынча иштеп чыккан баалоо шкаласына ылайык бааланат.

19. Экзамендерди жана зачетторду өткөрүүнүн формасы, ошондой эле билим алуучулардын жетишүүсүн баалоонун критерийлери билим берүү уюму тарабынан белгиленет.

20. Факультеттин деканынын же окуу иштери боюнча проректордун уруксатысыз окуу процессине тиешеси жок бөтөн адамдардын экзамендерге жана зачетторго катышуусуна жол берилбейт.

21. Дисциплиналын айрым бөлүмдөрүн бир нече окутуучу окуган учурда - экзаменди же зачетту кабыл алуу ошол дисциплина боюнча лекциялык, практикалык жана лабораториялык сабактарды өткөн бардык окутуучулар тарабынан жүргүзүлөт, бирок бир баа коюлат.

22. Зачеттордун жана экзамендердин натыйжалары жетишүү ведомостуна коюлат. Экзамендерге жана зачетторго экзамендерди жана зачетторду тапшыруу расписаниесинде белгиленген мөөнөттө келбөө экзамендик/зачеттүк ведомостто "келген жок" деген сөздөр менен белгиленет. Эгерде жүйөсүз себептен улам келбей койсо, анда факультеттин деканы, кафедра тарабынан ал канааттандырлых эмес баа катары каралат.

23. Экзамендердин расписаниеси ар бир дисциплина боюнча экзамендерге даярданууга кеминде эки календардык күн бөлүнгөндөй эсептөө менен түзүлөт. Бир экзамендик сессияга бештен көп эмес экзамен жана алтыдан көп эмес зачет киргизилет. Көрсөтүлгөн санга дene тарбия боюнча зачет жана факультативдик дисциплиналар боюнча отчет кирбейт. Окутуунун бардык формалары учун экзамендердин расписаниеси

КУМИУнун ректору (окуу иштери боюнча проректор) тарабынан бекитилет жана экзамендик сессия башталганга чейин кеминде бир ай мурда окутуучуларга жана билим алуучуларга маалымдалат.

24. КУМИУнун ректору, проректорлор, окуу бөлүмү, факультеттердин декандары жана кафедра башчылары профессордук-окутуучулук курам менен биргеликте экзамендик сессиянын жүрүшүндө билим алуучулардын даярдыгынын сапатын талдашат жана билим берүү процессин андан ары жакшыртууну камсыздоочу чарапарды көрүшөт. Экзамендик сессиялардын жыйынтыктары факультеттин жана Окумуштуулар Кеңешинин жыйындарында каралат.

3-бөлүм. Академиялык карызды жоюу тартиби

25. Экзамендик сессия аяктаган учурга карата жок дегенде бир экзамен же зачет боюнча канаттандырлых эмес баа алган билим алуучу академиялык карызы бар деп эсептелет.

26. Документ менен ырасталган жүйөлүү себептерден (ооруп калуу, үй-бүлөлүк жагдайлар, узакка созулган кызматтык иш сапарлар, табигый кырсыктар, убактылуу эмгекке жарамсыздык, ректордун буйругу менен берилген уруксаты боюнча) улам белгиленген мөөнөттөрдө зачетторду жана экзамендерди тапшыра албай калган билим алуучуларга факультеттин деканынын уруксаты менен экзамендерди жана зачетторду тапшыруунун жекече мөөнөттөрү белгilenет. Тиешелүү тастыктоочу документтер студент тарабынан деканатка берилет.

Академиялык карыздардын саны, жүктөмүү жана алардын жоюлуш графиги факультет деканы жана практиканын түрлөрү боюнча академиялык карызды практика жетекчиси тарабынан индивидуалдуу түрдө белгilenet.

27. Документ менен негизделбеген учурларда, адистик өзгөчөлүкту эске алуу менен экзаменди кайра тапшыруу терезеси (Retake Window) аркылуу тапшырууга укуктуу. Мындай учурда студент дисциплина боюнча кайра тапшыруу терезеси менен же окууга катталуу жолу менен академиялык карызын жоюуга милдеттүү.

«Кайра тапшыруу терезеси» (Retake Window). Экзамендик сессия аяктагандан кийин академиялык карыздарды жоюу максатында факультет деканы тарабынан 3 календардык күндөн турган «кайра тапшыруу терезеси» белгilenet. Бул мөөнөт минисессия болуп эсептелбейт жана экзамендик сессиянын түз уландысы катары каралат.

Экзамендик сессия учурунда тапшыра албай калган дисциплинаны экзамен аяктагандан кийин 3 календардык күндүн ичинде факультет деканы «кайра тапшыруу

терезеси» деп аталган кайталап тапшыруу мөөнөтүн белгилейт. Бул мөөнөт академиялык карыздарды жоюу үчүн гана колдонулат жана мини-сессия болуп эсептелбейт.

«Кайра тапшыруу терезеси» академиялык карызы бар студенттер үчүн гана каралат жана ар бир студент бир дисциплина боюнча бир жолу гана кайталап тапшыра алат. Академиялык карыз бир дисциплинадан ашык болбоосу керек, ашкан учурда кайра окуу аркылуу гана жоюлат.

«Кайра тапшыруу терезесинде» коюла турган ақыркы баалар:

Баллдар боюнча 55.00 баллдан – 84.99 баллга чейин;

Тамгалык система боюнча В+, В, В-, С+, С, D+, D - деген бааларды;

Сандык эквивалент (GPA) боюнча 1.00ден – 2.33ке чейин;

Салттуу система боюнча баалоо «канааттандырлыш», «жакшы».

«Эң жакшы» («отлично») баасы коюлбайт, анткени өз убагында тапшырган студенттердин академиялык артыкчылыгы сакталууга тийиш.

Декан студентке жекече график берет (бир гана экзамен үчүн).

Жүйөлүү себеп талап кылышынбайт, факультет чечет.

Академиялык карызды жоюу үчүн факультет деканы тарабынан ар бир дисциплина боюнча жекече кайталап тапшыруу мөөнөтү белгилениши мүмкүн.

Эгер студент «кайра тапшыруу терезесинде» да тапшыrbай калса же себепсиз келбей калса, анда дисциплина боюнча академиялык карыз кайра экзамен тапшыруу жолу менен эмес, дисциплиналык кайра окуу (re-enrollment) аркылуу гана жоюлат.

Дисциплиналык кайра катталуу (Re-enrollment). Академиялык карызы бар студент дисциплина боюнча кайра окууга катталууга укуктуу жана милдеттүү. Дисциплина толук көлөмдө кайра өтүлөт: лекциялар, практикалык жана лабораториялык иштер, СӨАЖ, аралык көзөмөлдөр.

Дисциплиналык кайра окуп бүтүрмөйүнчө студентке орто аралык аттестация (экзамен/зачёт) тапшырууга уруксат берилбейт.

Эгер дисциплина студенттин белгиленген жүгүртмөсүнө (расписание) дал келбей калса, дисциплина кийинки семестргө же кийинки окуу жылышына жылдырылат. Бирок студенттин жеке окуу планынын ырааттуулугун сактоо менен каралат.

Эгер студент дисциплиналык кайра окуу мүмкүнчүлүгүн да өздөштурө албай, окуунун бүтүрүү жылышында академиялык карызын жойбой калса, анда студент окуу программасын өздөштурбөгөндүгү үчүн окуудан четтетилет.

Академиялык карызы бар студент дисциплиналык кайра окууга катталуу шартында студент жоюунун ақысын төлөө шарты деканат тарабынан аныкталып, арызын каттоо менен ишке ашырылат. (Академиялык карыздын ақысы 1-Тиркемеге ылайык жүргүзөлөт.)

Кайра тапшыруунун баасы бухгалтердик бөлүм тарабынан 1 кредиттин окуу жүктөмүнүн 30 сааты) негизинде эсептeliнет. Студент окуу жай тарабынан көрсөтүлгөн кредиттин акысын карыз ар бир дисциплиналын кредитинин санына жараша төлейт. Окутуучуга эмгек акы төлөөнүн өлчөмү КУМИУда окуунун наркын эсептөөдө “эмгек акы” беренесине (статьяга) ылайык Окумуштуулар Кенеши тарабынан бекитилет. (*Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2022-жылдын 30-марты № 181 Билим берүү системасынын педагогикалык жана айрым категориялардагы кызматкерлсрине эмгек акы төлоонүн шарттары жөнүндө Токтомуу*
<https://cbd.minjust.gov.kg/159046/edition/34962/kg>)

Окутуучуга эмгек акы төлөөнүн өлчөмү Б.Бейшеналиева ат.КУМИУда акы төлөөнүн негизинде билим берүү кызматтарынын тарифинин негизинде жүргүзүлөт.

28. Канааттандырлыш эмес баа алган учурда документ менен негизделген учурлардан тышкарь, билим алуучунун орто аралык аттестациядан кайталап өтүшүнө жол берилбейт.

Канааттандырлыш эмес баа алган билим алуучу ошол дисциплина боюнча кайталап окуудан өтүүгө жана билим берүү уому тарабынан белгиленген окуу мөөнөтүнүн ичинде академиялык карызын жооуга укуктуу.

29. Орто аралык көзөмөлдөө мезгилинде жакшы бааны ("канаттандырлыш", "жакшы") жогорулатуу максатында кайра тапшырууга жол берилбейт.

30. Артыкчылык дипломун алуу үчүн жакшы бааны ("жакшы" деген баа гана) жогорулатуу максатында экзамендерди факультеттин деканынын жүйөлүү сунушу боюнча (студенттин арызы тиркелип) жана эки дисциплинадан ашык эмес кайра тапшырууга окуунун бүтүрүүчү жылында гана уруксат берилет. Экзамендерди мындай кайра тапшыруу боюнча бардык маселелер университеттин мамлекеттик аттестациялык комиссиясынын жыйыны башталганга чейин кеминде бир ай мурда чечилүүгө тийиш.

30. Билим алуучулардын академиялык карыздарын жооу мөөнөттөрү университетте белгиленген тартипте факультеттин деканы тарабынан белгilenet. Жумуш ордунда билим берүү программасын жүйөлүү себептер менен аткарбаган билим алуучулар факультеттин деканынын уруксаты менен жана практика жетекчиси тарабынан жумуш ордунда окутууга (практика) кайталап жөнөтүлөт. Кайталанган жумуш ордунда окутуунун мөөнөттөрү факультеттин деканы тарабынан жекече тартипте белгilenet.

31. Канааттандырлыш эмес баа алган учурда билим алуучу апелляцияга берүүгө укуктуу. Апелляция студент тарабынан эки күндүн ичинде берилиши мүмкүн (экзамен тапшырылган күнду кошуу менен). Апелляцияны кароо үчүн факультеттин деканы тарабынан курамы учтөн кем эмес окутуучудан, анын ичинде канааттандырлыш эмес

баа койгон экзаменатордон турган, кафедра башчысынын же аны алмаштырган адамдын төрагалыгы алдында комиссия түзүлөт. Апелляциянын жүрүшүндө студенттин жообу кайра каралат жана эгерде комиссия билим алуучунун жообу жакшы баага татыктуу деген тыянакка келсе, бул баа экзамендик ведомостко коюлат. Комиссия койгон баа акыркы баа болуп саналат. Комиссиянын чечими боюнча баа экзамендик ведомостко коюлат. Комиссия койгон баа акыркы болуп эсептелет жана кайра кароого жатпайт.

32. Окуу жылышын аягында 60 кредиттен аз, 45 кредиттен көп кредит топтогон студент КУМИУнун ректорунун буйругунун негизинде курстан курска (шарттуу түрдө) которулат.

33. КУМИУда которуу же окууга калыбына келтириүү тартибинде кабыл алынган студенттерге мурда тапшырылган дисциплиналар боюнча академиялык кредиттерди кайра зачеттоо жөнүндө маселе баа алган күндөн тартып канча убакыт өткөнүнө карабастан, бул дисциплиналар боюнча программалык талаптардын окшоштугуна жараша ар бир өзүнчө учурда факультеттин деканы тарабынан чечилет.

3- бөлүм. Окуу пландарындагы жана программаларындагы студенттерди которуу жана калыбына келтириүүдө академиялык айырмачылыктарды, академиялык карызды жоюуну уюштуруу тартиби

34. Окуу пландарындагы/билим берүү программаларында студенттерди которуу жана калыбына келтириүү боюнча академиялык айырмачылыктарды, академиялык карызды жоюу үчүн дисциплина боюнча кайра окутууда айырмалар белгиленген учурда студент деканаттын билдириүүсүнүн негизинде буйрук менен карыз дисциплиналарга катталыш, студенттин жеке планын түзүүсү шарт.

35. Студентти которууда/калыбына келтириүүдө, орто кесиптик же жогорку билимдин негизинде төздөтилген окутуу программаларына кириүүдө окуу пландарында жана программаларында айырмачылыктар бар экендиги жөнүндө аттестациялык комиссиянын протоколунун негизинде, ошондой эле студенттин академиялык карызын жоюу үчүн дисциплина боюнча кайталап окутуу жөнүндө ректордун буйругу болгондо факультеттин деканы ар бир студент үчүн акы төлөө суммасы менен академиялык айырманы/карыйздарды жоюу боюнча дисциплиналардын тизмесин, жоюу мөнөөтүн түзөт.

36. Академиялык айырманы/карыйздарды жоюу үчүн акы төлөөнүн суммасы окуу планындагы айырмачылыктын аудиториялык saatтарынын прейスクрантына ылайык аныкталат.

37. Төлөм КУМИУнун счетуна студенттин жеке төлөөсү (төлөм коду) тарабынан жүргүзүлөт.

38. Студент төлөм жүргүзгөндөн кийин факультеттин деканы студентке айырма сабактарына катышууга уруксат берет, карыздарды жоюу графиги такталат. Академиялык айырманы/карзыздарды жоюуну жана жыйынтыктоочу көзөмөлдү кабыл алгандан кийин окутуучу баалоо шкаласы боюнча студенттин зачеттук китепчесине жана ведомостко баа коет.

39. Деканат студенттердин академиялык айырманы/карзыздарды жоюусун көзөмөлдөйт.

40. Академиялык кредиттерди колдонуу менен жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарында окуу процессин уюштуруу жөнүндө Жобого (14-пункт) ылайык билим алуучунун жекече планындагы академиялык кредиттердин саны жылына 60 кредитти жана академиялык кредиттердин саны бир семестрде 15тен кем эмес жана 45тен көп эмес белгиленүүсүн эске альп, которулган жана калыбына келтирилген студенттердин академиялык кредиттерин кайра зачеттоодо дисциплинардык айырмасы окуу планын базалык бөлүгү учун 15 кредиттен ашык болбошу керек.

41. КУМИУга которуу же окууга калыбына келтируү жолу менен кабыл алынган студенттердин мурда өздөштүргөн дисциплиналар боюнча академиялык кредиттерди кайра зачеттоо маселеси ар бир учурда өз алдынча каралат. Буга дисциплинардын программалык окшоштугу жана мазмунунун шайкештиги негиз болушу керек.

42. Которулган жана калыбына келтирилген студенттин диплому, транскрипт/академиялык маалымдамасында коюлган стандарттык «канаттандырлык», «жакшы» жана «эн жакшы» баалары КУМИУнун академиялык кредиттерди колдонуу менен окуу процессин уюштуруу жөнүндө жобосунда көрсөтүлгөн баалоо шкаласына ылайык GPA айланып, дипломго түшүрүлөт. Зачет баалоо көрсөткүчү кредити жетиштүү шартта аттестациялык комиссиянын чечими менен жана студенттин макулдугу «канаттандырлык» деген баага теңелип зачеттолот.

43. Академиялык карзыы бар, которулган жана калыбына келтирилген студенттин дисциплиниага кайра окууга катталуу шартында студенттин 1 кредиттик акысы жеке жана группалык сабактар үчүн төмөндөгүдөй тарифте жүргүзүлөт. Группалык сабактар 5 студенттен ашканда гана түзүлөт жана тиешелүү курстар менен академиялык карызды жоюу жүргүзүлөт.

№	Атальшы	1 кредиттин баасы жеке сабактар үчүн сом менен	1 кредиттин баасы группалык сабактар үчүн сом менен
1	Академиялык карзыы бар студент үчүн	2000	1000

	(учурдагы көзөмөлдөө, орто аралык аттестациялоодон)		
2	Студентти калыбына келтирүү үчүн (КР)	2000	1000
3	Окуу жай ичинде каторулуп үчүн (КР)	2000	1000
4	Башка окуу жайдан каторулуп келүү үчүн (КР)		
5	Студентти калыбына келтирүү үчүн (чет өлкөлүк студенттер)	2200	1200
6	Башка окуу жайдан каторулуп келүү үчүн (чет өлкөлүк студенттер)	2200	1200

1 кредит = 30 saat, 30 saat – 15 saat аудиториялык жана 15 сааты студенттин өз алдынча иши. Ушул эле жобонун 36-пунктуна ылайык 15 saat учун кредиттин акысы жеңе сабак үчүн 2000 som жана группалык сабактар үчүн 1000 somду түзөт.

Түшүндүрмөсү: Окутуучу, ассистент (окумуштуулук даражасы жок) **Бюджеттик** каржылоодогу мекемелерде, уюмдарда жана ишканаларда окуу сабактарын өткөрүүгө тартылган кызматкерлерге саатына эмгек акы төлөөнүн ставкалары 94som * 15 saat = 1410 som (бюджет)

Атайын каражаттык (контракт) каржылоо боюнча КУМИУнун окуу сабактарын өткөрүүгө тартылган кызматкерлерге саатына эмгек акы төлөөнүн ставкалары 110 som * 15 saat = 1650 som Кошумча коммуналдык тейлөө тармактарын эске алуу менен 1 кредит 2000 somго барабар.

5-бөлүм. Республикалык бюджеттен каржылануучу окуу жайларда (бюджеттик орундарда) окуган студенттердин академиялык карызы жөнүндө

Бул бөлүмдө Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 27-сентябриндагы №590 Жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын ишин жөнгө салган ченемдик укуктук актыларды бекитүү жөнүндө токтомунун (<https://cbd.minjust.gov.kg/7->

33050/edition/17445/kg) негизинде респубикалык бюджеттен каржылануучу окуу жайларда (бюджеттик орундарда) окуган студенттердин академиялык карызы жөнүндө талаптар караптады.

Респубикалык бюджеттен каржылануучу окуу жайларда (бюджеттик орундар, гранттык деп да аталаат) окуган студенттердин академиялык карызы – окуу материалын өз убагында же толук эмес бүтүрүү, канааттандырлых эмес баа менен көрсөтүлгөн, академиялык кредиттерди ала албоо же окуу планынын талаптарын аткарбоо катары аныкталат. Мамлекеттик бюджеттик орундардын студенттери үчүн жалпы эрежелер колдонулат, бирок кредиттердин минималдуу санына кошумча катуу талаптар коюлат, анткени алардын билими мамлекет тарабынан каржыланат, бул программаны өз убагында бүтүрүү үчүн жоопкерчиликтүү жогорулатат.

Кыргыз Республикасынын жогорку окуу жайларынын студенттерине учурдагы көзөмөл жана аралык аттестация жөнүндө жобого (25-пункт) ылайык, экзамендик сессия аяктаганга чейин бирден кем эмес экзаменден же тесттен канааттандырлых эмес баа алган студент академиялык карызы бар деп таанылат. Буга жүйөлүү себепсиз экзаменге же тестке келбей калуу кирет, бул дагы жетишпеген баага барабар болушу мүмкүн (22-пункт).

Жогорку кесиптик билим берүүнүн окуу жайларында академиялык кредиттерди пайдалануу менен окуу процессин уюштуруу жөнүндө жобонун (26-пункт) контекстинде академиялык карыз билим берүү программасын өздөштүрүү үчүн зарыл болгон академиялык кредиттердин жетишсиздигинен көрүнөт. Бир окуу жылынын толук академиялык жүктөмү 60 академиялык кредитке туура келет (26-пункт), ал эми баалоо шкаласы боюнча он баа (Адан D-ге чейин) алынганда гана академиялык кредит алынган болуп эсептелет (28-пункт). "F" (каныттандырлых эмес) же башка терс баа (мисалы, "NP" - Зачеттолгон жок) эч кандай кредит берилбейт жана кредитти топтой албайт.

Бюджеттик орундардын студенттери үчүн карыз өзгөчө маанилүү, анткени академиялык кредиттерди колдонуу менен ЖОЖдордо окуу процессин уюштуруу жөнүндө жободо (14-пункт) студенттин жеке планында академиялык кредиттердин саны жылына 60тан кем белгилениши мүмкүн эместиги белгиленген. Бул талап өзгөчө гранттык студенттерге тиешелүү. Ошондуктан, бюджеттик студенттер жылына 60 кредиттен төмөн курсук жүктөмгө ээ боло алышпайт, бул академиялык жетишпестик болгондо карыз алуу коркунучун жогорулатат жана аларды жеке планын так аткарууга милдеттendirет.

Мындан тышкary, Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын билим алуучуларын которуу, окуудан чыгаруу, окууга

калыбына келтирүү жана академиялык өргүү берүү тартиби жөнүндө Жобо (20-пункт) билим берүү уюму тарабынан белгиленген эрежелерге ылайык талап кылышкан академиялык кредиттерди ала албагандыгы учун администрациянын демилгеси боюнча окуудан чыгаруу менен академиялык карызды түздөн-түз байланыштырат.

Карызды жоюу жалпы эрежелер менен жөнгө салынат, бирок бюджеттик орундарда окуган студенттер учун грантты сактоо жана минималдуу кредиттик стандарттарды сактоо зарылчылыгы эске алынат.

- Кыргыз Республикасынын жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарынын билим алуучуларын учурдагы контролдоо жана орто аралык аттестациялоо жөнүндө жобого ылайык (27-пункт) канааттандырлых эмес баа алган учурда, документ менен тастыкталган жүйөлүү себептерди кошпогондо (мисалы, маалым кат менен тастыкталган оору, ж.б.) студентке аралык аттестацияны кайра тапшырууга жол берилбейт. Окууга канааттандырлых эмес баа алган студент окууну кайра тапшырууга жана окуу жай тарабынан белгиленген окуу мөөнөтүндө академиялык карызын жоюуга укуктуу. Академиялык карызды жоюу мөөнөтү белгиленген тартипте факультеттин деканы тарабынан аныкталат (30-пункт).

- Зачетторду жана экзамендерди убагында тапшырбаган окуучуларга жүйөлүү себептер болгондо (оору, үй-бүлөлүк жагдай, кызматтык иш сапарлар, табигый кырсыктар) факультеттин деканынын уруксаты менен тапшыруунун жеке мөөнөтү белгilenet (26-пункт). Канааттандыраарлых эмес баа алган учурда жумуш ордунда окутуу (практиканын түрлөрү) учун факультеттин деканынын уруксаты менен (30-пункт) жана практика жетекчиси тарабынан кайра жиберилиши мүмкүн. Академиялык карызды жоюу шартында ушул жобонун 27-пунктундагы «Кайра тапшыруу терезеси» (Retake Window) жолунун шарттарын колдонуу каралат.

Бюджеттик орундардын студенттери учун Академиялык кредиттерди колдонуу менен жогорку кесиптик билим берүүнүн билим берүү уюмдарында окуу процессин уюштуруу жөнүндө жобо (14-пункт) кредиттердин минималдуу көлөмү (жылына 60тан кем эмес) милдеттүү экендигин, ошондуктан карыздарды жоюу жүкту азайтпастан жургүзүлүгө тийиш экендигин баса белгилейт. Эгерде, академиялык карыз чектен төмөн кредиттерди алууга алып келсе, анда акы төлөнүүчү негизге (контракт) которууга алып келиши мүмкүн (бирок бюджеттен контрактка которууга түздөн-түз тыюу салынбаса да, которуунун, чегерүүнүн, калыбына келтирүүнүн жана академиялык өргүүлөрдү берүүнүн тартиби жөнүндө Жобонун 9-пункту акы төлөнүүчү жайдан бюджеттик жерге кайра которууга тыюу салат).

Акы төлөнүүчү негизге (контракт) которулууда грантта окуган студент мамлекеттик гранттын акысын кайтарып берүүсү шарт. (ПОЛОЖЕНИЕ о государственных образовательных грантах и бюджетных местах образовательных организаций высшего и среднего профессионального образования Кыргызской Республики Приложение 2 к постановлению Кабинета Министров Кыргызской Республики от 30 июня 2022 года № 355 <https://cbd.minjust.gov.kg/159290/edition/1175542/ru>)

Бюджеттик жерлерде студенттер үчүн академиялык карыздын кесепттери:

- Окуудан чыгаруу: Кыргыз Республикасынын Жогорку кесиптик билим берүү уюмдарында окуп жаткандарга которуунун, окуудан чыгаруунун, калыбына келтириүүнүн жана академиялык өргүү берүүнүн тартиби жөнүндө жободо (20-пункт) билим берүү уюмунун эрежелерине ылайык талап кылышбаган академиялык кредиттердин толук берилбендигине байланыштуу академиялык карыздары үчүн администрациянын демилгеси боюнча чегерүү каралган.

- Окуудан чыгаргандан кийин калыбына келтириүү: семестр аяктагандан кийин баш орундар болсо, жеңе арызы жана академиялык маалымкatty көрсөтүү менен мүмкүн (22-пункт). Академиялык маалымкatty/транскрипти аттестациялоонун жыйынтыгы боюнча калыбына келтириүү (23-пункт), кредиттерди кайра чегерүү менен жүргүзүлөт (кеминде 30 кредит, 24-пункт). Бюджеттик орунга калыбына келтириүү кепилденбейт жана баш орундардын болушуна жараша болот, бирок жалпы эрежелер колдонулат (22-пункт каалаган уомга калыбына келтириүүгө мүмкүндүк берет).

- Академиялык өргүүубактылуу чара катары: эгерде академиялык карыз жүйөлүү себептерге байланыштуу болсо, анда окуу мезгилинде бир жолу эң көп дегенде эки семестрге академиялык өргүү болушу мүмкүн (которуунун тартиби жөнүндө жобонун 28-пункту, окуудан чыгаруу, калыбына келтириүү жана академиялык өргүүлөрдү берүү), арыздын жана тастыктоочу документтердин негизинде (30-пункт). Өргүүдөн чыкпоо окуудан четтетүүгө алып келет (20-пункт).

Жалпысынан, бюджеттик орундардагы студенттер үчүн академиялык карыз жок билим алууну талап кылат, грантты сактап калуу үчүн жылына 60 кредит альшы шарт. Кечикирилген жоюу окуудан четтетүүгө алып келиши мүмкүн, бирок калыбына келтириүү мүмкүнчүлүгү менен.

6-бөлүм. Бул Жобого өзгөртүүлөр жана толуктоолор киргизүү тартиби

44. Бул Жобого киргизилүүчү өзгөртүүлөр жана толуктоолор Б.Бейшеналиева атындагы КУМИУнин ректору тарабынан, университеттин Окумуштуулар көзешинин чечиминин негизинде бекитилет.